

Stenålder året runt

Foto: Ingrid Wall

Rolf Persson är stensättare, ett yrke på utdöende. Självt går han i pension nästa år, efter trettio år i yrket.

Han är Trelleborgs egen Fred Flinta – Rolf Persson från Gislövs läge. I trettio år har han arbetat som stensättare. Varje dag trampar vi på hans jobb, Rolf har under årens lopp lagt tusentals sten på gator och trottoarer i stan. En alldeles vanlig

arbetsdag innebär flera tons lyftande, baxande och pusslande för att få rätt sten på rätt plats.

Sidorna 6-7

Så blir man svensk förälder

Sidan 8

Badnymfer från 60-talet

Sidan 12

Konst(igt) i gummi

Fontäner, smycken, kläder, möbler – ja rentav insekter (!) – allt kan göras i gummi. I sommar visas en unik utställning på Trelleborgs museum med en gemensam nämnare – gummi. Anledningen är att Trelleborgs Gummifabrik i år fyller 100 år.

Sidan 10

Trelleborg från ovan

Hela Trelleborg utanför fönstret – den utsikten kommer hyresgästerna i det nya huset vid Rådhusorget att få. Från de översta våningarna i sexvåningshuset är vyerna över hav och hamn, slätt och stad, alldeles enastående. Nitton lägenheter i varierande storlek står klara för inflyttning i sommar.

Sidan 4

Vården redo rädda

Under några år ska all personal inom vård och omsorg i Trelleborgs kommun bli utbildad i brandskydd. Redan har flera hundra fått lära sig hur de ska förebygga och släcka bränder. Under några timmar blandas teori med praktik, på bilden ses en del av personalen som arbetar på Smygehem eller med hemtjänsten i området, handfast få prova på att använda brandsläckare. Resultatet blev med beröm godkänt.

Sidan 5

Vad är 24-timmarsmyndigheten?

I massmedia och i debatten bland Sveriges kommuner förekommer flitigt begreppet "24-timmarsmyndigheten", ett begrepp som för många som inte direkt arbetar med frågan kan framstå som både komplicerat och i viss mån ottydligt.

Utgångspunkten för begreppet ligger i ett uppdrag från regeringen till statskontoret år 2000 att den offentliga sektorn skall göras effektivare, såväl myndigheter emellan som i sina kontakter med medborgarna och företagen. Myndigheterna skall i princip i någon form gå att nå dygnet runt.

Uppdraget gäller inte enbart ny teknik, även om begreppet oftast kopplas samman med den nya IT-tekniken. 24-timmarsmyndigheten kan lika väl innefatta förnyelse av arbetssätten inom skolan, vården och omsorgen, annorlunda medborgarkontakter och utökat samarbete mellan kommunen och de statliga myndigheterna, som interaktiva sk e-tjänster där den enskilde medborgaren får en möjlighet att elektroniskt direkt samverka med sin kommun. Viktigast är den klart uttalade målsättningen att 24-timmarsmyndigheten skall leda till en bättre service för medborgarna och att medborgarperspektivet hela tiden skall sättas i fokus.

Först ut med effektiva e-tjänster har de stora statliga myndigheterna som Skatteverket, AMS m fl varit, där möjligheten att deklarerar på nätet är kanske mest känd och utnyttjats av många löntagare. Den senaste tiden har dock utvecklingen inom kommunerna, som tillsammans med landstingen är den vanligaste kontakten för den enskilde kommuninnevärdaren, tagit fart.

Bland de områden där flest nya projekt pågår, kan nämnas inom barnomsorgen (anmälan, kö- och inkomstuppgifter m m), gymnasieval, medborgarassistent (digital assistent som svarar på frågor), föreningsbidrag och lokalbokning samt ärende- och dokumenthantering.

Som en ny spännande möjlighet att samverka över kommungränserna har det under våren från ett antal nätverkskommuner i landet (i dagsläget 32 st) utgått en inbjudan till landets samtliga kommuner att delta i en ideell intresseförening kallad Sambruk. Föreningen bygger på att samtliga kommuner i grunden har samma uppdrag och behov av att leverera ett likartat e-tjänstutbud. Varje enskild kommun kan dock inte bära utvecklingskostnaderna själv och därför måste en gemensam utveckling komma till stånd.

Flera undersökningar visar också att genombrottet för elektronisk handel i den offentliga sektorn är här. Mer än hälften av landets kommuner och landsting har redan påbörjat någon form av elektronisk handel, och kanske mest uppseendeväckande är att endast ca 10 procent uppger att de inte har några planer på att införa sådan handel. Den här utvecklingen kommer att gå snabbt. I Trelleborg har kommunstyrelsen i november förra året tagit det första steget genom att starta ett projekt med elektronisk fakturahantering. Som de viktigaste väntade effekterna av ökad e-handel kan nämnas att man sparar tid och pengar på minskad administration, lägre inköpspriser och bättre överblick över alla inköp.

Kommunstyrelsen har också i oktober 2004 påbörjat ett för Trelleborg lokalt 24-timmarspro-

Foto: Ingrid Wall

jekt, som utifrån kommunens policy för medborgarservice fått i uppdrag att prioritera ett antal åtgärder inom verksamheterna. Projektgruppen har i dagarna efter att ha kartlagt behoven bland förvaltningarna redovisat ett första resultat, som föreslår att det fortsatta arbetet koncentreras till ärendehantering (e-post, handlingar, protokoll m m), blankettprojekt (bokning/beställning), telefonservice, e-faktura, medborgarkontor/reception och hemsida/intranät.

Som framgått står den offentliga sektorns service under de närmsta åren inför en spännande utmaning och utveckling, som kommer att gå snabbt. Det är emellertid viktigt att då inte glömma bort, utan ta hänsyn till,

att inte alla har tillgång till den nya tekniken. Den förbättrade servicen och de nya kommunala tjänsterna skall i första hand vara till medborgarnytta, inte utvecklas för organisationens behov. De flesta är emellertid övertygade om att utvecklingen av 24-timmarsmyndigheten och e-tjänsterna på sikt är en nödvändig investering som kommer att betala sig i form av ökad effektivitet och även ekonomiskt, men framför allt i form av bättre medborgarservice.

En riktigt GLAD OCH SKÖN SOMMAR!

Rutger Persson
Kommundirektör

"Stå emot"- föräldrar kan påverka tonåringars drickande

Det är inte lätt att veta hur man ska hantera tonåringars alkohol-druckande. Av det skälet har för andra året i rad foldern "Stå emot" skickats till alla föräldrar i Trelleborgs kommun som har barn i årskurs 6.

På senare år har tillgängligheten till alkohol ökat väldigt snabbt. I takt med detta har den totala alkoholkonsumtionen stigit. Sedan slutet av 1990-talet har vuxnas alkoholkonsumtion i Sverige ökat med ungefär 25 procent. I Skåne dricker den vuxna befolkningen mer alkohol jämfört med genomsnittet i landet. När det gäller ungdomars drickande i årskurs 9 kan man däremot se att alkoholkonsumtionen har mins-

kat under senare år. Dock dricker skånska skolelever mer jämfört med elever i övriga landet.

Bland skoleleverna i Trelleborg ligger debutåldern för alkohol runt 14 år, vilket kan jämföras med att snittet för landet är 13,5 år. Cerums drogvaneundersökning från 2003 visar att 67 % av eleverna i årskurs 9 har druckit alkohol, men både andelen alkoholkonsumenter och berusningsdrickandet har minskat jämfört med tidigare. En trolig orsak till denna positiva förändring är att föräldrar i Trelleborg blivit mindre benägna att bjuda sina barn på alkohol.

En vanlig myt är att "det är bra om min tonåring får lära sig att dricka alkohol hemma" eller

"det är bättre att jag ger min tonåring en flaska vin, än att han/hon dricker hembrant". Flera vetenskapliga undersökningar visar emellertid att tonåringar som har föräldrars tillåtelse att dricka alkohol dricker mer och berusar sig oftare än de som inte alls får lov att dricka. Tonåringar som inte får lov att dricka för sina föräldrar dricker betydligt mindre och berusar sig inte lika ofta.

Det finns flera skäl till varför det är mer riskfyllt för tonåringar under 18 år att dricka alkohol. Tonåringar dricker ofta med målet att bli berusade. Blir man berusad försämras omdömet och då ökar risken för att råka illa ut, t ex att bli utsatt för brott eller skada sig, att ha oskyddat sex el-

ler råka i bråk. Majoriteten av de som provat narkotika har gjort det i berusat tillstånd.

I foldern ges många goda råd för föräldrar hur de ska agera i förhållandet mellan alkohol och tonåringar.

Som boende i Trelleborgs kommun går det bra att kostnadsfritt beställa ett exemplar av foldern. Kontakta kommunens alkohol- och drogförebyggande samordnare Karin Jeppsson via e-post karin.jeppsson@trelleborg.se eller telefon 0410-73 32 98. Foldern kan också laddas ner via www.trelleborg.se.

På hemsidan finns också en rapport om drogvaneundersökningen från 2003. För mer information om alkohol, droger,

drogvaneundersökningar etc. rekommenderas www.alkoholkommitten.se och www.can.se.

Trelleborgs kommun
Algatan 13
231 83 Trelleborg
Telefon: 0410-73 30 00

E-post: trelleborgs.kommun@trelleborg.se
Hemsida: www.trelleborg.se

Vårt Trelleborg ges ut av Trelleborgs kommun fem gånger per år och distribueras till alla hushåll i Trelleborgs kommun.

Upplaga: 20 000 ex

Ansvarig utgivare:
Kommundirektör
Rutger Persson, 0410-73 31 11
rutger.persson@trelleborg.se

Redaktör:
Informationschef
Ingrid Wall, 0410-73 31 31

Grafik & layout:
Infomaster
Susanne Nilsson

Tryck:
Skånska Dagbladet tryckeriet

Internet:
Vårt Trelleborg kan även läsas på kommunens hemsida på adressen www.trelleborg.se/vt

Frågor:
Om du har frågor om innehållet eller inte har fått ditt exemplar av Vårt Trelleborg kontakta:
Tel: 0410-73 31 31
E-post: tidning@trelleborg.se

Allt innehåll i tidningen omfattas av gällande upphovsrättslagstiftning.

Ett grönare Trelleborg önskemål från ungdomar

**Fler parker och mer natur.
Badstrand i stan.**

Bättre bussförbindelser, inte minst till och från Anderslöv och Smygehamn.

Så kan det låta när Trelleborgs unga beskriver vilken utveckling de vill att deras hemstad ska gå till mötes. Önskemålen är många och konkreta.

– Trelleborg ska växa lagom fort, säger Li Nilsson, en av ungdomarna som engagerar sig i kommunens Barn- och ungdomsberedning.

Sedan en del år tillbaka har Trelleborgs kommun en speciell grupp, Barn- och ungdomsberedningen, som fungerar bland annat som remissinstans. Idag består beredningen av representanter från samtliga högstadieskolor, från gymnasiet och från kommunens ungdomsgårdar. Åldrarna varierar, från 12-13 år och upp till 19-20-årsåldern. Till sin hjälp har ungdomarna erfarna politiker från flera partier. Ordförande i ungdomsberedningen är socialdemokraten Cilla Dahl.

Det senaste året har ungdomarna lärt sig mer om den kommunala världen genom att besöka ett antal förvaltningar och titta närmare på deras verksamhet. Vårens sista möte var därför förlagt till Räddningstjänsten där räddningschefen Christer Dahlsjön visade runt bland brandbilar och berättade om deras arbete för att rädda liv och egendom.

Bestämda åsikter

En annan fråga som engagerat ungdomarna under våren är Trelleborgs framtid. Beredningen får ofta säga sitt när det gäller nya planer. Just nu håller Stavstensudde på att ta form, liksom planerna för Trelleborg Väster och Pågatågstrafiken.

– Det är viktigt att höra vad ungdomarna tycker, det är ju dom ska leva med förverkligandet av de planer som görs upp

idag, säger Lizian Kyréus, en av de politiker som finns med i Ungdomsberedningen. Aina Andersson och Bengt Gunnarsson håller med, engagemanget för nästa generation går rakt över alla partigränser.

Och att det finns åsikter går inte att ta fel på. Sara Sandberg från Fågelbäcksskolan, Mia Fridsten som går på Köpinge, Li Nilsson från Söderslättsgymnasiet, My Nilsson från Fågelbäck, August Gustafsson som går på Vannhög, Johan Edentoft på Köpinge och Conny Ahlgren från gymnasiet vet precis vilket Trelleborg de vill leva i när de blir vuxna.

– Trelleborg ska bli grönare! Vi ska ha fler parker, mer natur och fina stränder, säger Sara Sandberg.

Conny Ahlgren från Söderslättsgymnasiet fyller på;

– E6:an ska flyttas, den ska inte gå längs kusten. Här ska vi kunna bada, vid Maxi kan det bli fina stränder.

Lagom takt

Att Trelleborg ska fortsätta växa är ungdomarna överens om, men i lagom takt.

– Trelleborg får inte bli någon storstad, då försvinner naturen. Bättre att bygga koncentrerat så att man kan bevara det gröna. Att bygga på åkrarna är inte bra.

Planerna för Stavstensudde och Trelleborg Väster har diskuterats flera gånger och vunnit ungdomarnas gillande.

– Jättebra! Ny golfbana och spanläggning är häftigt.

Inte bara klaga

Ungdomarna funderar vidare och bygger på med egna förslag, tankar och idéer om hur de vill att deras Trelleborg ska se ut om tio-tjugo år.

– Det är viktigt att komma med konkreta förslag, inte bara klaga. Det är mycket lättare att gnälla än att vara konstruktiv, menar Conny Ahlgren som nyligen re-

presentade Trelleborg på Ungdomsriksdagen URIX.

En del i gänget är övertygade om att de kommer att vara Trelleborg troget också i vuxen ålder, andra är lika bergsäkra på att flyttlasset rullar från stan så fort skolan är överstämmande;

– Jag kommer att flytta tillbaka, här ska jag bli gammal, säger Li Nilsson. I Trelleborg är det lugnt och fridfullt och här finns allt man behöver. Och cykelavstånd till det mesta.

Bättre bussförbindelser är emellertid något som alla de unga önskar sig.

– Speciellt till Anderslöv och längs kusten till Smyge. Som det är nu går sista bussen alldeles för

tidigt, tycker Johan Edentoft som bor i Smyge.

– Med bättre kommunikationer har ungdomarna möjlighet att göra något på sin fritid. Tvingas man stanna hemma i byn är det lätt att man gaddar sig samman i gäng och hittar på elände.

För några av ungdomarna innebär årets skolavslutning en vit studentmössa och ett steg närmare vuxenlivet. Det är emellertid ingenting som oroar, det här gänget vet vad de vill bli.

– Jag vill bli byggnadsingenjör, förklarar Li Nilsson, och antagligen kommer jag jobba för kommunen i framtiden.

Ingrid Wall

Foto: Ingrid Wall

Här är delar av Ungdomsberedningen samlade utanför Brandstationen. Under våren har de besökt flera av de kommunala förvaltningarna för att lära sig mer.

Foto: Ingrid Wall

Li Nilsson är övertygad om att hon kommer att flytta tillbaka till Trelleborg när hon är klar med sina studier. Då hoppas hon att staden vuxit lagom mycket och blivit ännu grönare.

Prenumerera på kommunala nyheter

Nu kan alla intresserade prenumerera på bl a nyheter från Trelleborgs kommuns hemsida direkt till den egna datorn med hjälp av RSS prenumerationer.

Man kan välja mellan fem olika prenumerationer; Nyheter, Reportage, Kungörelser, Pressreleaser och Platsannonser. I de flesta RSS-läsare presenteras en rubrik och en kort ingress. För den som vill läsa mera så kan man sedan klicka på en länk för att komma vidare till webbsidan. Genom att installera en RSS-läsare och sedan prenumerera på olika RSS-källor får man de senaste uppdateringarna direkt till den egna datorn. Många webbtidningar erbjuder också möjligheten att prenumerera på deras nyheter.

Läs mer och börja prenumerera på www.trelleborg.se/rss2.

Trelleborgarna fortsätter bli fler

Också under första tertialet i år ökade befolkningen i Trelleborg. Invånarantalet steg med 56 personer till 39 535 personer. Efter årets fyra första månader har kommunen ett födelseöverskott med sju personer, ett invandringsöverskott med 33 och inflyttningsöverskott med 13. I april ökade befolkningen med 14 personer. Eftersom siffrorna för april månad fortfarande är preliminära kan dessa komma att ändras något. Under de tre första månaderna ökade befolkningen med 42 personer.

Markköp för framtiden

Skegrie fortsätter att vara en attraktiv bostadsort.

Trots att det byggts många nya hus de senaste åren i det gamla järnvägssamhället, så kommer det ideliga förfrågningar till Rådhuset om tillgången på lediga tomter.

För att Skegrie ska kunna fortsätta växa har kommunstyrelsen beslutat köpa in 25 hektar mark norr om dagens bebyggelse. Priset för markområdet, Skegrie 27:1, är 8.250.000 kronor vilket gör ett kvadratmeterpris på 33 kronor.

Enligt preliminära bedömningar kan det rymmas uppemot 120 bostäder på området som idag är åkermark.

Snart byggklart på Västervång

I sommar ska arkeologerna fortsätta sina utgrävningar på nya Västervångsområdet. När de är färdiga med sitt arbete är det dags för grävskoporna att ta över. Här, väster om väg 108, ska ett nytt bostadsområde växa fram.

Efterfrågan på mark för bostadsbyggande är fortsatt stor i Trelleborg. De senaste åren har flera nya villaområden vuxit upp i stadens nordvästra utkant. Nu växer Trelleborg ytterligare norrut, där

det idag finns öppen åkermark blir det inom kort bostäder.

Det är historisk mark som nybyggarna kommer att slå sig ner på. De utgrävningar som gjordes tidigare i vår visade rika fynd, bland annat fann man rester efter tre boplatser. Resultatet av provgrävningarna gav vid handen att här fanns mer att hitta, och därför kommer området att grävas ut mera noggrant i sommar. Kostnaderna för detta kommer att uppgå till närmare tre miljoner kronor.

Inom området planeras för runt 120 bostäder, främst i form av småhus men också som radhus och marklägenheter, främst i kvarteren längst mot väster, intill Lillevångsvägen.

Trafiken in till området kommer att ske via en ny huvudgata som ansluter till 108:an i höjd med Havrejordsvägen. Från denna kommer lokalgator att ansluta. Huvudgatan föreslås få namnet Yggdrasils väg, medan lokalgatan åt norr får namnet Balders väg, och åt söder Frejas

väg. Också övriga gator och kvartersnamn i området får namn efter gudar och företeelser i den nordiska mytologin.

Gatorna i övrigt döps till Tors väg, Njords väg, Ågirs gränd, Nannas väg, Iduns väg, Sivs gränd, Rans gränd, Urds gränd och Brages gränd. Kvarteren föreslås heta Vanadis, Hugin, Munin, Loke, Utgård, Midgård, Valand, Mimer, Tor, Balder, Gullfaxe, Ringhorne, Humbla, Brage, Rinfaxe, Starkodder, Idun, Siv, Freja, Ran, Valkyrian, Nornan, Nanna, Idavallen, Verdandi och Sigyn.

Detaljplanen för Västervång norr antas slutgiltigt av kommunfullmäktige den 20 juni.

Så söker du sjukvård

Sjukvården i Sydvästra Skånes sjukvårdsdistrikt, som omfattar Trelleborg, Vellinge, Svedala och Malmö, utvecklas för att skapa en trygg, säker och tillgänglig vård.

Det innebär bland annat att vardagar mellan kl 8 och 17 ska man alltid vända sig till sin vårdcentral/familjeläkare i första hand. Här ges råd om egenvård och en medicinsk bedömning via telefon, eller tid för besök hos läkare, sjuksköterska, sjukgymnast, arbetsterapeut eller kurator/psykolog.

På kvällar, nätter och helger ska man kontakta Sjukvårdsupplysningen på telefon 020-43 44 44. Här finns erfarna sjuksköterskor som ger råd om egenvård och medicinsk rådgivning via telefon. Om du bedöms ha behov av sjukvård, sker hänvisning till närsjukvården. Beroende på var man bor hänvisas patienten till Jourcentralen i Malmö eller till Akutmottagningen för närsjukvård på lasarettet i Trelleborg.

Vid allvarliga sjukdomstillstånd sker hänvisning till akutmottagningen på Universitetssjukhuset MAS i Malmö.

Den som vill veta mer kan vända sig till Sydvästra Skånes sjukvårdsdistrikt på telefon 040-33 71 10 eller via e-post namndens.kansli.svs@skane.se.

Nytt elavtal för 6 283

Nyligen fick drygt 8.000 av det kommunala elhandelsbolaget TEFAB:s kunder ett förslag till nytt avtal hem i brevlådorna. Dessa kunder har treårsavtal som löper ut vid årsskiftet. När tiden att teckna ett nytt avtal löpte ut häromveckan hade 6.283 valt att teckna ett nytt avtal. För dessa kunder har bolaget tecknat avtal om leverans på 107 GWh per år de närmaste tre åren. Det är en affär på 95 miljoner kronor.

Nya erbjudanden kommer att gå ut till resterande kunder i september och november. Hur priset kommer att se ut då är det dock ingen som vågar sia om. Av högspänningskunderna har runt hälften valt att teckna nya kontrakt.

- Just nu är vattenreservoaren fyllda till normalläge och Sverige kan exportera el. Det gör att vi landade på ett pris på 32,2 öre på kilowatt, exklusive moms, skatt och fasta kostnader, säger Lennart Lindsjö som är VD i bolaget.

Bo med hela stan framför fötterna

Framför fötterna breder hamnen ut sig med alla sina färjor, pirar och kajer. Vackra dagar skönjs Möns kritklippor vid horisonten. Välkända landmärken som Vattentornet, kyrkan och Rådhuset kan skådas ur ett annorlunda perspektiv, människorna på Algatan studeras "lide grann från ovan".

Att kalla utsikten från nybygget vid Rådhusorget för vidunderlig är ingen överdrift. Från balkongerna på de övre våningarna brer Trelleborg ut sig som en välkänd matta. Om några veckor börjar flyttlassen rulla in i stans nyaste flerfamiljshus.

- Många vill bo centralt och mer mitt i stan än så här kan man inte gärna bo, säger Leif Persson, VD i Trelleborgshem som äger fastigheten.

Under några år har lägenhetsbyggandet i Trelleborg gått på sparlåga. Höga kostnader för nyproduktion i kombination med många villabyggen är några av orsakerna. För några år sedan byggde Trelleborgshem ett mindre hus vid Bryggaregatan/Gråbrödersgatan men annars var de länge sedan det byggdes i centrum.

Tomten öster om Rådhuset hade varit obebyggd länge när Trelleborgshem satte spaden i jorden för ett år sedan. Nu reser sig här ett sex våningar högt hus som rymmer nitton lägenheter och en restaurang i bottenplanet.

Huset står på historisk mark, här har trelleborgare levt och verkat i mer än tusen år. Innan byggfirman drog in med sina stora maskiner hade arkeologerna gjort sitt jobb med små spadar

och penslar. Många värdefulla fynd gjordes i kvarteret Herkules. Lager för lager kunde arkeologerna gräva sig ner i tiden. Ett resultat av undersökningen var att Trelleborgs tidiga historia måste skrivas om. Tidigare trodde man inte att staden bredde ut sig så här långt österut under medeltiden. Nu vet man att Algatan hade ungefär samma sträckning för tusen år sedan som idag!

Högt över staden

Under hösten, vintern och våren har byggnadsarbetena pågått för fullt på Rådhusorget. Bit för bit har huset vuxit upp för att nå sin fulla höjd på sex våningar. Arkitekten knyter an till andra hus i kvarteret, liksom till gatubilden och Rådhuset.

- Arkitekten har lyckats väl med att skapa ett hus som smälter in i miljön, menar Leif Persson. Det här är Trelleborgs absoluta centrum, granne med butiker, bageri och annan service.

Norra delen av fastigheten har putsad fasad, medan den södra delen är klädd i rött tegel. Alla lägenheter, förutom takvåningen, har inglasade balkonger. Beroende på var i huset lägenheten ligger, vetter fönstren mot norr, söder eller väster. Från de översta våningarna är det nära nog fri sikt 360 grader.

Hårda golv

Invändigt är badrummen i alla lägenheter helkaklade med klinkergolv. Färgsättningen varierar i de olika våningsplanen och är konsekvent, såväl i trapphus som inne i lägenheterna. Hallarna är försedda med klinker och parkett, vardagsrum, sovrum och kök har parkettgolv. Köksinred-

ningen är målad, spisen har keramikhäll. Tillgång till Kabel-TV och bredband är standard.

Husets entréer har klinkergolv och fondväggar med mosaik.

Mest spännande av alla lägenheter är takvåningen med svängd altan och stora glasfönster. Direkt utanför tvårumslägenhetens dörr finns hissen ner till bottenplanet där restaurangen är inrymd. Här är väggen mot Rådhusorget välvd för att ge maximal kontakt mellan borden inomhus och utomhusserveringen.

- Nytt i det här huset är att den enskilde hyresgästen kan påverka sin hyra eftersom både hushållsel, värme och vatten mäts individuellt, berättar Lars Hellstrand, fastighetschef på Trelleborgshem. På det viset betalar

man bara sin egen förbrukning, inte grannens.

Restaurangen flyttar in i juni, medan de första hyresgästerna kommer in under juli månad. De nitton lägenheterna varierar i storlek från en tvåa på 50 kvm till en fyra på 90 kvm. Hyrorna varierar från drygt 5 000 kr till drygt 9 000 kr. Drygt hälften av lägenheterna är uthyrda vid den här tidningens pressläggning.

Ingrid Wall

Fotnot: Trelleborgshem är helägt av Trelleborgs kommun. Bolaget äger drygt 2 000 lägenheter, främst i Trelleborg och Anderslöv.

Sex våningar högt reser sig huset vid Rådhusorget.

Lars Hellstrand och Leif Persson tittar in i en av de snart färdigställda lägenheterna där mycket omsorg lagts på material. Parkettgolv och kakel är standard.

Med hela Trelleborg för sina fötter - Trelleborgshems VD Leif Persson är nöjd med utsikten från översta våningen i det nya huset.

Foto: Ingrid Wall

Foto: Ingrid Wall

Säkrare för äldre med brandutbildad personal

Beslutsamt grabbar Irene tag i brandslangen, vrider om handtaget och låter vattenstrålen svepa över Smygehems gröna gräsmatta.

Den här gången är det övning, nästa gång kan det vara allvar. För att personalen på kommunens äldreboenden och i hemvården ska vara förberedda om röde hanen kommer lös, utbildas alla i grundläggande brandskydd.

- Det kan ha avgörande betydelse att veta hur man ska hantera en sådan här situation, säger Thomas Hansson på Räddningstjänsten som håller i utbildningen.

Utbildningen av personalen sker kontinuerligt, med repetition vart tredje år. Totalt runt 800 personer omfattas av programmet, avsikten är att alla inom äldreomsorgen ska genomgå utbildning i systematiskt brandskydd. Sedan årsskiftet gäller nya regler för brandskydd. Numera ligger en större del av ansvaret på fastighetsägaren och hyresgästen, det går inte längre att förlita sig på en rutinartad inspektion av Räddningstjänsten. Idag är det upp till var och en att göra upp en plan för sitt brandskydd.

- Just inom äldreboenden finns det många saker att se upp med, berättar Thomas Hansson som arbetat med utbildning i många år, både bland skolbarn och vuxna.

Farliga spisplattor

- Ett sådant bekymmer kan vara spisplattor. För en del är sedan utrustades alla lägenheter i äldreboenden med plattor. Idag används de sällan, och om det finns någon risk att de sätts på av misstag, eller glöms bort, är det bättre att ta bort propparna.

- Det finns också andra sätt att varna för värme från spisen. Och det behövs, det går väldigt snabbt innan branden är ett faktum, säger Thomas och visar bilder på hur det inte får se ut på och kring en spis. Att använda spisen som avställningsyta är direkt olämpligt.

Personalen inom äldreboenden är nyckelpersoner när det gäller brandsäkerhet för människor som har svårt att själva agera i en nödsituation. Att vara uppmärksam på farorna och kunna förebygga är väldigt viktigt. Spisar är en vanlig brandorsak, rökning likaså. Soteld, tekniska fel och elfel orsakar varje år många brän-

der, medan så mycket som var tredje brand anses vara anlagd.

- Det gäller att var och en är sin egen förebyggare, säger Thomas när han föreläser för en grupp som arbetar i och kring och Smygehem och Smygehamn. Ett exempel är förstöringslamporna som många med dålig syn har i sina hem. Det har hänt att solstrålar genom linsen orsakat bränder. Det kan förebyggas med ett enkelt skydd, ett lock att lägga ovanpå.

- Finns att hämta på hjälpmedelscentralen, tipsar Thomas.

Brandskyddsutrustning

Den teoretiska delen av undervisningen följs upp av en mera praktisk. En rundvandring i Smygehems lokaler visar var brandskyddsutrustningen finns och hur de ska användas, liksom de brandavskiljande dörrarna och larmcentralerna.

- Dörrarna stängs automatiskt och ska stå emot brand i en timmes tid, visar Thomas.

Kvinnorna får också tillfälle att känna på brandslangarna och prova hur det är att spruta vatten. En del fnitter och glada tillrop ackompanjerar övningen, men ingen tvekar – den här kun-

skapen kan vara skillnaden mellan liv och död.

- Negligera aldrig ett larm. Antingen är det skarpt läge eller prov och är det övning ska ni vara informerade i förväg.

Sista punkt på utbildningen är kanske den mest spännande, åtminstone drar den till sig mest uppmärksamhet från omgivningen. Ur sin välfyllda släpvagn plockar Thomas Hansson fram eldkar och brandsläckare. Snart flammar lågorna höga mot världshimlen och hettan är intensiv. Men inte länge, raskt tar den ena kvinnan efter den andra tag i eldsläckaren, går ner och släcker elden.

Thomas är nöjd med sina elever, alla tar sin uppgift på allvar;

- Vi har varit förskonade från allvarliga händelser inom äldreomsorgen i Trelleborg. Genom att utbilda all personal ökar vi medvetenheten, både för att förebygga och kunna agera om olyckan är framme. Det kan vara direkt avgörande för utgången.

Ingrid Wall

Sommar, sol och solning

Äntligen är sommaren här. Vid soliga dagar utsätts vi för naturlig UV-strålning. När regnmolnen hopas kan bristen på sol åtgärdas genom solariebesök. Den ultravioletta strålningen från sol eller solarier kan orsaka hud- och ögonskador. Barn är extra känsliga för UV-strålning eftersom de inte kan bilda lika bra pigmenter som vuxna. Därför avråder Statens strålningsinstitut alla under 18 år från att sola solarium. För att skydda barn och ungdomar från UV-relaterade skador föreslår miljönämnden i Trelleborg att de kommunala solarier som huvudsakligen vänder sig till barn och ungdomar ska stängas eller tillämpa 18-årsgräns.

Riskerna med solarier är sannolikt desamma som naturlig sol: risk för åldrad hud, påverkat immunförsvar, solöverkänslighet, brännskador och hudskador. Vissa är extra känsliga. Till exempel ska du som har svårt för att bli brun i solen eller har många bruna födelsemärken helst inte använda solarium.

Att "grunda" i solarium inför en solsemester är osäkert eftersom solbrännan från ett solarium skiljer sig från naturlig solbrunhet. Anledningarna är flera. Överhuden blir inte förtjockad, som efter riktig sol. Förtjockningen behövs för att skydda mot brännskador. Dessutom blir det svårare att se när huden är på väg att bli bränd. Ju fler gånger man bränner sig, framför allt i unga år, desto större är risken för att utveckla malignt melanom.

Hur ska man då göra för att kunna njuta av sommaren och solarier utan att utsätta sig för onödiga risker? Vill du sola solarium säkrare kan du följa de råd från SSI som ska finnas uppsatta väl synliga på solarialongen. För att undvika att bränna sig ute i solen följer några enkla tumregler:

- Skydda dig med kläder, hatt med brätte, solglasögon och solkräm där kläderna inte skyddar.
- Undvik solen mitt på dagen – ungefär hälften av UV-strålningen kommer mellan 11 och 15.
- Var extra försiktig på breddgrader runt ekvatorn, på höga höjder och på platser med mycket fri himmel.
- Kom ihåg att små barn är extra känsliga för UV-strålning.

Foto: Ingrid Wall

All personal inom äldreboenden ska utbildas i brandskydd. Här är det en del av personalen som arbetar på och runt Smygehem som får känna på hur det är att släcka eld.

Foto: Ingrid Wall

Den som är väl förberedd agerar snabbare och mer rationellt när olyckan är framme. I utbildningen ingår bland annat att rulla ut brandslangarna och få igång vattnet.

Foto: Ingrid Wall

Thomas Hansson arbetar med utbildning inom Räddningstjänsten i Trelleborg. Totalt ska han utbilda runt 800 personer inom den kommunala äldreboenden i säkerhetstänkande.

Tvätta inte bilen på gatan!

Att tvätta bilen utanför etablerade anläggningar, t ex på garageuppfarten eller på gatan är skadligt för miljön. Tvättvattnet från biltvätten innehåller inte bara de använda bilvårdskemikalierna utan även rester av olja, metaller, däckpartiklar och bränsle. Vid biltvätt på gatan rinner avloppsvattnet vanligtvis ut i en dagvattenbrunn. Dagvattnet är inte anslutet till någon reningsanläggning och det förorenade tvättvattnet leds därför orenat rakt ut i vattendrag, sjöar eller hav. Istället för tvätt på gatan är det bättre att använda en biltvättsanläggning där tvättvattnet renas.

Avloppsvatten från en biltvätt innehåller rester av bilvårdsprodukter, olja, däckpartiklar, bränslerester samt flera metaller t ex bly, kadmium, zink, nickel, koppar och krom. Dessa ämnen är skadliga och ibland giftiga både för människor och för livet i sjöar och vattendrag. Vid en tvätt på gatan leds tvättvattnet till dagvattenbrunn och vidare till vattendrag, sjöar eller hav. Etablerade biltvättsanläggningar har däremot krav från myndigheter att begränsa sina utsläpp. Därför är dessa ett miljövänligare alternativ.

Det miljövänligaste alternativet för biltvätt är en miljöanpassad biltvättsanläggning som är utrustad med ett eget reningsverk och en slam- och oljeavskiljare. Genom dessa anläggningar renas vattnet på två sätt: dels separeras fri olja och partiklar från avloppsvattnet, dels minskas mängden lösta ämnen i vattnet innan tvättvattnet släpps iväg.

Om du vill tvätta bilen själv, använd en "gör det själv hall" där tvättvattnet renas. Vid enstaka rengöring hemma, ställ dig på en grusplan eller gräsmatta långt från vattendrag, dagvattenbrunnar och dricksvattenbrunnar. Då kan föroreningarna delvis fångas upp istället för att rinna rakt ut i recipienten. Tänk också på att i första hand använda miljömärkta biltvättmedel och bilvårdsmedel!

Dubbelspår till Malmö

Låt Pågatågen gå till Malmö varje kvart. Det säger kommunstyrelsen till Banverket i sitt yttrande över planerna för Pågatåg till Trelleborg. Det är först med trafik varje kvart som tågen kan bli ett alternativ till bussarna som idag går var tionde minut under morgnar och sena eftermiddagar.

Något beslut om stationens placering är inte fattat. Tre alternativ finns - gamla Centralstationen, Sandmöllan och Vipeången öster om Nya Vattentornet. Genom att anlägga dubbelspår hela vägen kan persontrafiken och godstrafiken löpa parallellt.

Rolfs jobb är hugget i sten

Foto: Ingrid Wall

I trettio år har Rolf Persson arbetat som stensättare. Just nu anlägger han amfiteatern på Trelleborgen. Till sin hjälp som hantlangare har han Tore Nilsson.

Med van blick spanar Rolf Persson ut över den till synes oändliga högen av sten. Han spanar efter den rätte, den speciella sten som ska bli nästa bit i det stora pussel som utgör stenläggningen i Trelleborgens nya amfiteater. Hans val är viktigt, det är bitarnas form och färg som skapar helheten och hållfastheten.

Rolf Persson är stensättare. Hans arbete ligger bokstavligen under våra fötter. Utan att skänka en tanke på upphovsmannen trampar vi trelleborgare dag ut och dag in på de stenar han mödosamt fogat samman.

- Jo det har ju blivit en och annan, säger Rolf på sitt försynta sätt, någon styrkelyftning behöver jag ju inte ägna mig åt på fritiden i alla fall.

Som så ofta var det en ren slump som gjorde Rolf Persson till stensättare.

- Efter skolan körde jag traktor i sex år och traktorgrävare i tolv. Jag jobbade för en firma i Malmö som gjorde mycket jobb åt Malmö kommun.

I jobbet kom Rolf i kontakt med kommunens stensättare och intresset växte.

- Dom behövde folk och 1975 började jag lägga sten.

Det har blivit åtskilliga berg sedan dess. I många år arbetade Rolf för gatuavdelningen inom

den tekniska förvaltningen i Trelleborg, sedan 1990 tillhör han parkavdelningen.

- Fast nästa år är det slut, då går jag i pension och ska inte lägga en enda sten till, försäkras Rolf, dock utan speciell övertygelse i rösten.

Jobbar på knä

I ur och skur, året runt, hittar man Rolf Persson på knä någonstans i Trelleborg. Det är bara under vargavintrar med tjäle i jorden som stensätteriet får anstå.

- Då finns det mycket annat att göra, laga ledredskap, måla bänkar och annat underhållsarbete.

- När jag jobbade på gatuavdelningen så lade vi sten året runt, då jobbade vi inne i ett uppvärmt tält hela vintern.

Att få tag i skickliga stensättare är ingen lätt uppgift idag. Få vill utbildas till ett arbete som är så tungt för kroppen. Samtidigt är det ett hantverksyrke som kräver stort kunnande, stenen är ett "levande" och det gäller att kunna läsa den och använda den på rätt sätt.

- Vi är två på parkavdelningen, jag och Micke Nilsson, som sysslar med stensättning, berättar Rolf, medan han sakta och metodiskt lägger stenen i den nya teatern.

Återvunnen sten

Det här är ett speciellt arbete på

många sätt. Stenarna är stora och olika i formen.

- Dom kommer från andra sidan gatan, från gamla Sockerbrukstomten. Man tog tillvara stenen i samband med rivningen i vintras och nu kommer dom till användning här där Sockerbruket en gång låg. Det känns bra, menar Rolf och instruerar sin hantlangare Tore Nilsson om vilken sten han vill ha härnäst.

Amfiteatern kommer att rymma runt 300 sittande åskådare. Varje "våningsplan" är belagd med sten från Sockerbruket, medan gångarna upp och ner är lagda med vanliga smågatsten. Ändalykten kommer att vila på breda ekeplankor.

Till sin hjälp har Rolf en ritning som visar hur arkitekten Eva Arén tänkt sig att teaterscenen ska se ut när den är klar. Hon tittar förbi och får klara besked av Rolf - stenen kommer att räcka till.

- Här har jag jobb åtminstone en vecka till. Gångarna kommer att fortsätta från läktaren över scengolvet fram till en mittpunkt. Allt detta ska också sättas i sten. Sen blir det antagligen Skegrie skola, det finns alltid jobb att göra.

Trivs utomhus

Att Rolf trivs med sitt jobb står inte att ta fel på:

- Jag hade aldrig klarat av att jobba inomhus, det här är fritt

och man rör sig själv. Jag har också haft tur och klarat mig utan några större krämpor. Att ligga på knä hela dagen är inga bekymmer, bara man får "ledat till sig" på morgonen så går det bra.

Bit för bit växer stensättningen fram. Rolf flyttar undan gruset, lirkar och lägger stenen i rätt position. Nästa sten väljs för att passa samman med den första. Det här är ett jobb som ska vara, länge, länge. Långt efter att Rolf själv slutat vandra på Trelleborgs gator, kommer människor att trampa på hans jobb. Stenläggningar görs för att hålla i generationer.

Runt om i Trelleborg finns otaliga exempel på Rolfs hantverkskicklighet. Titta ner någon gång och beundra stensättningen på exempelvis Corfitz Beck-Friisgatan. Här finns kommunvapnet och gamla Föreningsbankens kärve bland annat. Utanför Grand grimaserar teatermaskernas glädje och sorg mot betraktaren, på Rådhusorget hjälper en nordpil besökaren att få ordning på geografien. Rolfs egen favorit finns emellertid utanför S:t Nicolai kyrka;

- Skeppet framför ingången tycker jag om. Det känns som om det är full fart i seglen.

Ingrid Wall

Foto: Ingrid Wall

Foto: Ingrid Wall

Skeppet utanför S:t Nicolai kyrka är Rolf Persson stolt över - St Nicolai är sjöfararnas helgon så därför passar det extra bra med ett fartyg med svällande segel vid ingången.

Foto: Susanne Nilsson

Trelleborg har en hel del konstfärdiga stenläggningar längs gatorna. Den här masken finns på trottoaren utanför Grand.

Ton efter ton, hur många det blivit under ett långt yrkesliv vågar Rolf Persson inte ens försöka räkna ut.

Flaggan som bevisar skolans miljöarbete

Grön Flagg är ett miljölednings-system för skolorna i hela Europa, där barnen och ungdomarna är i högsta grad delaktiga. I Trelleborg arbetar Agenda 21 med att stödja och inspirera skolorna i arbetet. Nu vajar flaggan på ytterligare en skolgård i kommunen – Pilevallskolans.

På Pilevallskolan har engagerade lärare under många år byggt upp ett kontinuerligt miljöarbete med utgångspunkt från Svenska Naturskyddsföreningens koncept Grönare städer och Vilda grannar. Man har helt enkelt tagit naturen till skolan och låtit den genomsyra stora delar av undervisningen. Spindeldiplom delas ut, att träden slagit ut ropas upp i högtalarna och i klasserna blir barnen små experter på fjärilar, fladdermöss, fåglar o s v.

I år räckte Pilevallskolans arbete ända till en Grön Flagg som i slutet av maj hissades på skolgården.

I Trelleborgs kommun finns för närvarande ytterligare tre skolor

som erövrat Grön Flagg. Först ut var Gislövs kyrkskola som dessvärre lagts ner. Därefter fick Söderslättssymnasiet sin flagga tack vare ett storartat arbete av engagerade elever på skolan. Vannhögskolan hissade sin flagg år 2004 som skola nr tre i kommunen.

Grön Flagg är ett projekt för miljöcertifiering av skola och förskola. Den gröna flaggan är det synliga beviset på att man i det dagliga arbetet prioriterar ett handlingsinriktat miljöarbete. Grön Flagg är den svenska grenen av Eco Schools, som leds av en stiftelse. Sammanlagt omfattar projektet 31 länder och en miljon människor. I Sverige är det stiftelsen Håll Sverige Rent som administrerar projektet. På deras hemsida www.hsr.se finns mycket att läsa om Grön Flagg.

En skola kan givetvis ha ett fungerande miljöarbete utan att ha Grön Flagg. Men flaggan, som måste erövrats varje år, visar på ett bra sätt att få struktur på miljöarbetet så att det blir kontinuerligt

Foto: Ingrid Wall

Rektor Ia Malmgren tackade elever och personal för det jobb som gjort att Pilevallsskolan nu belönats med Grön flagg.

på skolan. Skolan eller förskolan som ansluter sig till Grön Flagg bestämmer sig för fem konkreta miljömål som de vill arbeta med. De fem målen formuleras inom ett av fem områden: kretslopp, vatten, energi, skog eller livsstil och hälsa. Det måste även finnas ett miljöråd med personal- och elevrepresentanter. Samarbete inom hela verksamheten är en hörnsten: Alla måste vara med – lärare, elever, skolpersonal och skolläddning för att det ska fungera.

Även hemmen, kommunens förvaltningar och politiska organ måste engageras.

Agenda 21 erbjuder de intresserade skolorna stöd i form av nätverksträffar, förmedling av kontakter med organisationer och ansvariga inom kommunen samt hjälp med att bilda miljöråd och att sätta igång arbetet på skolorna.

Anitha Ljung

Nu är det rökfritt på serveringarna

Antagligen är det ingen som har undgått att det från och med den 1 juni råder rökförbud på alla inomhusserveringar. Enligt de undersökningar som gjorts är 85% av svenska folket positiva till rökfria serveringar, även majoriteten av rökarna uppskattar den nya lagen.

Den nya lagen innebär alltså att det inte längre är tillåtet att röka på caféer, restauranger, pubar, barer etc. Det främsta skälet till att lagen tillkommit är att man vill värna om serveringspersonalens hälsa. Genom årens lopp har serveringspersonal varit en utsatt yrkesgrupp. Passiv rökning är en betydande hälsorisk. Varje år dör cirka 500 personer i Sverige på grund av passiv rökning.

Fortfarande är det tillåtet att röka på uteserveringar. Likaså finns möjligheten för serveringsställen att bygga rökrum där gäster kan röka, men serveringarna har ingen skyldighet att inrätta rökrum.

Bygger man rökrum ska de vara speciellt utformade, bl a ställs det höga krav på rummets storlek och ventilation. I rökrummet är det inte tillåtet att förtära mat eller dryck, endast rökning är tillåten.

Det är serveringens ägare som ansvarar för att den nya lagen följs. Kommunen har i sin tur tillsynsansvar över serveringarna. Miljöförvaltningen i Trelleborgs kommun kommer att göra tillsynsbesök för att kontrollera att serveringsställena följer de nya bestämmelserna. Alla gäster har såklart ett personligt ansvar i att respektera de nya bestämmelserna. Blir man röksugen på en inomhusservering får man antingen gå in i rökrummet (om sådant finns) eller gå utomhus och röka.

På www.rokfrikrog.se finns mer information.

Orkidéer på Gislöv

Det nya bostadsområdet norr om Gislövs läge, Serresjö, kommer att få vägnamn med anknytning till växtligheten på näraliggande Dalköpinge ängar. Här finns gott om orkidéer och några av dessa har fått ge namn åt gator och kvarter.

Huvudvägen in i området får namnet Orkidévägen. Gatan som kommer att gå i områdets norra del föreslås döpas till Ängsnyckelvägen, medan gatan i södra delen får namnet Majnyckelvägen.

Kvarteren döps till Nattviol, Vityxnen, Gulyxnen, Ängsnyckeln, Skogsfrun, Svärdsysslan, Tvåbladen, Korallroten, Knäroten, Majnyckeln, Krutbrännaren, Brudsporen, Flugblomstern och Grönkullan.

På schemat för nyanlända - Föräldraskap på svenska

Att vara förälder i ett främmande land är ingen lätt uppgift. Språk, sedvänjor, regler och förhållningssätt är båda annorlunda och kanske skrämmande.

För att underlätta resan in i det nya landet finns sedan ett år tillbaka projektet "Välkomsten" på Pilevallens rektorsområde. Här får föräldrarna en introduktion till det svenska samhället.

- Det blir många gånger spännande diskussioner om föräldrarollen, om skola och språk, barnuppfostran och mycket mer, säger socionom Eva Sethson som är projektets kontaktperson.

Tillsammans med rektor Stina Hansson driver Eva "Välkomsten" som ett led i att hälsa nyanlända flyktingar och invandrare välkomna till Trelleborg och Sverige. I rektorsområdet finns Lill-Klotet och Klotet, förberedelseförskola och skola som är barnens första anhalt i det svenska skolväsendet. Mellan 60 och 70 procent av eleverna på Pilevallsskolan har annat modersmål än svenska så behovet av "lots" in i det nya samhället är stort. Förra året utsågs Pilevallsskolan till Skånes bästa, just för sitt integrationsarbete.

- Barn som kommit till Sverige och Trelleborg under sin skoltid och sökt asyl har ofta svårigheter att klara grundskolan med god-

kända betyg och därmed möjlighet att fortsätta sin skolgång på gymnasiet. För att mobilisera föräldrarna att se sig som en resurs för sina barn, erbjuder vi de nyanlända en studiecirkel för våra barn och elevers föräldrar.

Trelleborg har gamla traditioner att ta emot människor från andra länder och kulturer. Genom sitt geografiska läge har människor flytt till Trelleborg. Under 60- och 70-talen var också arbetskraftsinvandringen stor till Trelleborg. I kommunen finns ett intresse att på bästa sätt ta hand om de människor som kommit. Att erbjuda föräldrar att följa sina barns skolgång på sitt eget språk är ett sätt att underlätta för de nya trelleborgarna.

Mycket i bagaget

- I regel kan de nymottagna flyktingarna ingen svenska när de kommer till oss, säger Stina Hansson. Dom har inte levt vardagsliv på länge, många längtar hem, känner oro för anhöriga i hemlandet. Flera av våra familjer är splittrade, våra elever har syskon kvar i det gamla landet. En del har en svår flykt bakom sig, med krigs- eller andra traumatiska upplevelser.

- De flesta kan inte prata eller läsa svenska. Barnen lär sig svenska fortare än sina föräldrar vilket i sin tur påverkar familje-

strukturen, barn blir föräldrar åt sina föräldrar. Många flyktingföräldrar hamnar utanför och känner att de förlorat statusen i familjen. Det är inte längre dom som vet mest och kan förklara för sina barn vad som händer i det nya landet eller i skolan.

Genom att träffas i en studiecirkel vid åtta tillfällen ges de nyanlända föräldrarna möjlighet att diskutera olika frågor som rör skola, föräldraroll, barnuppfostran, sex, samlevnad, antiagalag och socialtjänst. Grupperna leds av två personer. Ibland talar en av cirkelledarna föräldrarnas språk och ibland används tolk.

Stärks i föräldrarollen

- Grupperna diskuterat utifrån sina erfarenheter och förutsättningar. Det kan skilja sig ganska mycket, men gemensamt är att alla föräldrar vill sina barn det bästa, säger Eva Sethson som till sin hjälp har modersmålläraren Kazal Kareem, Annika Liersch på Klotet, Ghisoun Elmira som är idrottslärare på Pilevallsskolan, Jalila Polus, modersmållärare i arabiska och de flerspråkiga förskollärarna och barnskötarna på Pilekvistens förskola.

"Välkomsten" har varit i gång sedan september förra året och även om det nu formellt ska av-

slutas, så kommer verksamheten att fortsätta.

- Fördelarna är så många, säger Stina Hansson entusiastiskt. Det här öppnar många dörrar in i Sverige, och skapar ringar på vattnet. Människor får kontakt med andra och stärks i sin nya roll som trelleborgare.

Studiecirkelarna är bara en av många verksamheter som bedrivs med bäring på de nya svenskar. Familjecentren erbjuder hjälp med läxläsning, matematikcirkel för vuxna, sommarskola och mycket mer. På Pilevallsskolan bedrivs sedan många år service

learningprojekt, som innebär att eleverna några timmar i veckan finns ute på exempelvis äldreboenden, förskolor eller i parkförvaltningen för att se och lära om livet utanför skolans väggar.

- Det här är ett uttryck för spjutspetskolan, menar Stina Hansson som arbetat med nyanlända elever i många år både som lärare och skolledare. Ett nära samarbete mellan föräldrar och skola är en förutsättning för effektiv skolgång med kvalitet. Det är tillsammans vi gör en bra skola för våra elever.

Ingrid Wall

Foto: Marie Väisänen

I olika föräldragrupper får nyanlända lära sig mer om det svenska samhället och om hur man är förälder i Sverige.

Ungdomarna städar stränder och lagar skolor under sommarlovet

Tycker Du att vi fått det snyggt och städlat i Trelleborg om sommarna? Det ska Du i så fall tacka våra duktiga ungdomar för!

Sedan sommaren 2001 har Trelleborgs kommun genom ett särskilt Agenda 21-projekt kunnat erbjuda skolungdomar i årskurserna 8 och 9 sysselsättning under sommarlovet. Åttorna har arbetat på skolorna, medan niorna arbetat med stränder och övriga offentliga platser där det funnits behov av städning.

Att döma av mängden ansökningar är intresset för platserna överväldigande stort. De senaste åren har antalet ansökningar varit upp i långt över 200. Därför är det särskilt glädjande att kommunen inom projektet i år fått möjlighet att anställa ännu fler än tidigare - hela 60 elever mot 48 i fjor.

Att anställa samtliga sökande vore dock inte möjligt. De ungdomar som sysselsätts måste alla ha meningsfulla arbetsuppgifter och en vettig arbetsledning.

Projektet har flera vällovliga syften. Ett syfte är givetvis att få till stånd en bättre miljö på stränder, på skolor samt på andra platser inom kommunen där det kan finnas behov av städning, upprensning eller uppfräschning. Att skapa meningsfull sysselsättning under sommarlovet för ett antal ungdomar som annars p g a sin relativt låga ålder kan ha svårt att hitta lämpliga feriearbeten är ett annat syfte.

Att ge ungdomarna en upplevelse av att det är viktigt att inte skräpa ner och vandalisera i sin närmiljö, en upplevelse som de förhoppningsvis bär med sig även efter feriearbetets slut, är också viktigt. Att vårda, ta tillvara och hushålla med sina resurser och sin närmiljö är en mycket viktigt ingrediens i det hållbara samhället. Varje år kostar det Trelleborgs kommun minst ett par miljoner kronor att städa på gator och i parker och att reparera efter skadegörelse på skolorna. Det är pengar som vi som

bor i Trelleborgs kommun kunde ha haft till annat.

Det är också meningen att den unga generationen ska få en bra upplevelse av kommunen som arbetsgivare. Det ska kännas helt okej att jobba på kommunen.

Arbetena söks på skolorna och jobben har delats ut under maj månad. Jobben fördelas lika över de olika rektorsområdena och lika många flickor som pojkar anställs. Under två treveckorsperioder, den första direkt efter skolterminens slut i juni, den andra omedelbart före höstterminens början i juli-augusti, är ungdomarna i farten. De arbetar sex timmar om dagen och får en timlön på 40 kr.

Hittills har vi kunnat se att stränderna varit rena och snygga och vandaliseringen på skolorna har varit mindre under sommar-månaderna under den tid projektet pågått.

I projektgruppen för projektets genomförande ingår Gertie Lindberg, Fastighetsförvaltningen, Bengt Larsson, Fritidsförvalt-

Foto: Anitha Ljung

ningen, Lars Ullmar, Skolförvaltningen, samt Anitha Ljung, Agenda 21 (projektledare).

Utöver dessa sommararbeten erbjuder Trelleborgs kommun också via Arbets- och Försörjningsenheten cirka 30 praktikplatser inom omsorg, park, lokalvård o s v till i första hand gymnasieungdomar. Dessutom sysselsätter Ungdomsenheten ungefär lika många inom sin verksamhet.

Då det gäller strandstädning grundar föreningslivet och ibland någon skola med en ideell insats i form av en särskild strandstäddag redan på försommaren. I år städade fyra föreningar samt grundskolan i Smygehamn under en helg i maj. Några tusen kilo skräp brukar det kunna bli under en sådan aktivitet.

Anitha Ljung

Nu kliver spjutspetsvisionen in i klassrumsverkligheten

Nu tar visionen om spjutspets-skolan klivet ut i klassrum och på skolgårdar och möter verkligheten. I höst kommer Trelleborgs många tusen skolbarn att möta en ny vardag – en skola där den enskilde eleven står i centrum.

Just nu pågår arbetet att förankra programmet för spjutspets-skolan som bäst. På Modeshögsskolan är entusiasmen stor, här ser lärarna det nya arbetssättet som en nytändning i yrket;

– Pedagogiken blir väldigt tydlig och ger nya möjligheter. Vi kommer exempelvis att slopa klassindelningen framöver och arbeta utifrån barnens unika förutsättningar, säger rektor Bengt Holmqvist.

Visionen om spjutspets-skolan föddes för några år sedan. Tankarna har stötts och blötts i många olika instanser, såväl politiskt som inom skolan. Nu är tiden mogen att gå från ord till handling. Det senaste läsåret har all personal fått säga sitt, den nya organisationen har satt sig och ivernt att komma igång på allvar märks ute på skolorna.

Modeshögsskolan kan kanske karakteriseras som en korsning mellan gammaldags byskola och modern utbildningsanstalt. Den snart hundraåriga skolan ligger idylliskt söder om kustvägen, skolgården gränsar till en stor äng och de flesta barnen bor i närheten. Skolan var tidigt ute med åldersblandad undervisning där elever från årskurs 1 till 3, och 4 till 6, går i samma klass.

Värnar processen

Nu är det dags att ta sig an nästa pedagogiska utmaning. Carola Sjögren och Catherina Harder är båda processledare, personer som utöver sin undervisning i klassrummet fungerar som en slags mentor för verksamheten för en handfull av sina kollegor.

Carola har arbetat som lärare under några år medan Catherina började sin lärargärning på 1970-talet. Trots detta är båda överens;

– Det här är väldigt spännande, aldrig har vi väl diskuterat så mycket pedagogik som nu. Det känns som om vi återtar rollen som pedagogiska experter. Visst kommer vi också framöver att ha en viktig roll socialt, men det är pedagogiken som är vår främsta uppgift.

Tankarna bakom spjutspets-skolan upplever de båda lärarna som handfasta och enkla. Föräldrarna ska ta en aktiv roll i sina barns skolgång, något som de menar att en överväldigande majoritet vill göra.

– Det handlar mycket om individuellt bemötande. Varje barn är unik och varje barn är en utmaning. Att arbeta med barn är föränderligt, den ena dagen är inte den andra lik, säger Carola Sjögren.

Klasslöst

Redan i höst kommer elever och föräldrar att märka av den nya pedagogiken. Fler vuxna kom-

mer att finnas till hands i skolan, en faktor som ökar tryggheten. Den traditionella klassindelningen byggd på ålder tonas ner, och istället är det de enskilda barnens utveckling och behov som styr constellationerna. Grupperingarna är inte heller statiska utan flexibla. Arbetssättet kräver mer planering och struktur och gör den pedagogiska verksamheten tydligare utåt.

– All personal på skolan står bakom det pedagogiska programmet, säger Bengt Holmqvist som under det gångna året lett många möten för såväl personal som föräldrar där spjutspets-skolan stått i centrum.

– Det är viktigt att ha en samsyn, att vi ger samma svar och arbetar på samma sätt. Att skolan förändras är helt naturligt, lärarutbildningen och läroplanen förändras kontinuerligt, då måste skolans arbetssätt också göra det.

Dialogsamtal

Föräldrarnas roll och ansvar är en av hörnstenarna. Spjutspets-skolan förutsätter aktiva föräldrar

som möter barnets lärare i dialogsamtal varje månad.

– Visst kan man avstå, säger Catherina Harder, men min erfarenhet säger att föräldrarna vill vara delaktiga. På det här viset ökar också föräldrarnas inflytande över skolan. Nu blir det tydligt att vi är tre parter som har ett gemensamt ansvar, eleven, föräldrarna och lärarna.

Snart sätts spaden i jorden för den nya skolan i Gislöv. Den byggs norr om Gislövs läge, söder om väg 9. Personalen på Modeshög deltar i planeringen som präglas av spjutspetsidéerna. Klassrummen kallas för hemvist och kommer att varieras utifrån de olika grupperingar eleverna arbetar i. Samlingslokaler, idrotts-hall och bibliotek kommer att kunna användas av de boende i området utanför skoltid.

– Här får vi ännu större möjligheter att arbeta flexibelt utifrån den enskilde elevens möjligheter. Skolan är ju till för alla och ska ge alla samma chans att utvecklas efter sin förmåga, säger ledningsgruppen på Modeshög.

Ingrid Wall

Carola Sjögren, Catherina Harder och Bengt Holmqvist ser fram emot att få förverkliga visionerna om Spjutspets-skolan. Alla tre arbetar på Modeshögsskolan.

Niorna på Trycket

Också i år var det rejält tryck på Trycket, danstillställningen för alla elever i årskurs nio i Trelleborg.

Det var elfte gången Trycket arrangerades, ett evenemang som har sitt ursprung i en dansfest i samband med att Trelleborg deltog i Kulturåret 1998.

Skolorna lär niorna att dansa sällskapsdans, först och främst bugg och foxtrot, men även andra danser. Skolorna har lagt upp undervisningen olika, på Vannhög ingår det i idrottsundervisningen, liksom på Väståkraskolan i Anderslöv. På Liljeborgsskolan är det temadagar, liksom på Fågelbäcksskolan. På Köpingskolan står dans på schemat 40 minuter i veckan hela läsåret.

– Dans är motion, socialt och stimulerande för alla sinnena – men framförallt kul! Ungdomarna får öva på att hålla i och om varandra, vilket motverkar mobbning och medverkar till en ökad integration mellan eleverna, säger Marianne Bengtsson på Köpingskolan, en av de lärare som jobbar med dans.

– I år hade vi ingen DJ i pauserna, istället var det tre band som turades om med Digit, SumeriN, 18 minutes och Intoxicated, berättar Marianne Bengtsson. De tre Trelleborgsbanden har alla medlemmar som är före detta elever på Köpingskolan.

Cirkus bra för barn med funktionshinder

Funktionell cirkusträning för funktionshindrade, funkiscirkus, stod i centrum när föreningen Attention för några veckor sedan anordnade föreläsning på Pilevallsskolan. Träningssättet lämpar sig utmärkt väl för personer med funktionshinder och skiljer sig från traditionell sjukgymnastik. Bakom modellen står Zin-Lit som också driver gymnasioutbildning i Ystad.

Föreläsningen var ett led i Attention Trelleborgs verksamhet. Förra året kom över 500 personer och lyssnade på en dagslång föreläsning om neuropsykiatriska funktionshinder som dyslexi, DAMP, ADHD, Aspergers syndrom, Tourettes syndrom med flera.

Föreningen arbetar mycket med föreläsningar, många riktas direkt till skolans personalgrupper. Ett särskilt projekt drivs på skolorna inom Bäckas rektorsområde tillsammans med Barn- och Ungdomspsykiatri, BUP, och Attention-Riks.

Skolor byggs om för 35 miljoner

Flera av Trelleborgs skolor kommer att byggas om under den närmaste tiden. Totalt kommer om och tillbyggnaderna att kosta 35 miljoner kronor.

Medan elevantalet i grundskolan minskar så ökar behovet av fler platser i barnomsorgen. Det gör att Granlundaskolan kommer att byggas om till förskola. Det ger ett tillskott på 70 nya platser i upptagningsområde 1.

Granlundaskolans lokaler kommer att anpassas efter sitt nya ändamål. Man kommer att se över ventilation, elinstallationer

och den akustiska miljön. Mot-tagningsköket får en översyn och komplettering av maskiner. Utemiljön kommer även den att få en ansiktslyftning med fler lekredskap, staket, sandlådor, grindar, belysning med mera.

Kostnaden för ombyggnaden är beräknad till 7,9 milj kr.

Pilevallsskolan kommer att byggas om i tre etapper. I den första ingår en ny byggnad som ska stå klar under nästa år. Övriga etapper genomförs 2008. Första etappen omfattar 860 kvm och kommer att gå på 15,3 milj kr.

Pilevallsskolan byggdes för fyr-

tio år sedan. I samband med om och tillbyggnaden ser man över användningen av hela skolan och de angränsande förskolorna med funktioner som familjecenter, förskoleklasser och förberedelseklasser för barn som nyligen kommit till Sverige. Genom ombyggnaden kommer alla verksamheter att samlas. Också Gymnasieskolan på Nygatan behöver byggas om ytterligare. Den här gången är det den östra byggnaden, hus G, som ska förändras. En del av arbetena kommer att göras i sommar, resterande nästa sommar.

På första våningen ska ljudmiljön i matsalen förbättras. Inpasseringen ska skiljas från utpasseringen och cafédelen flyttas.

På andra våningen sker en allmän upprustning samt inrättandet av ett studietorg. Samma sak sker på plan 3, där det också blir lokaler för vårdutbildningen. En hiss installeras till fjärde våningen.

På Bastionskolan kommer den så kallade byggladan att byggas ut för 1,8 miljoner kronor. Det innebär 360 nya kvadratmeter som ska ge plats till ytterligare tjugo elever på det populära byggprogrammet. Bygget ska stå klart till höstterminen i år.

Satsar på bordtennis

De guldmedaljer som Trelleborgs Bordtennisklubbs damer bärade hem i år, har på många sätt placerat Trelleborg på kartan. Kommunledningen ser gärna att bedriften upprepas nästa år och anslår därför 150.00 kronor för att klubben ska marknadsföra hemstaden på tävlingsdräkter, matcharenor och annat.

TrelleborgsAkademins utbildar vårdpersonal

Riksdagen har beslutat att avsätta resurser för kvalitetsutveckling inom den kommunala vården och omsorgen i år och ytterligare två år framöver. I år handlar det om 450 miljoner, därefter 300 miljoner årligen 2006 och 2007. Målsättningen är att alla äldre med behov av vård och omsorg ska mötas av kompetent och engagerad personal i en väl fungerande organisation.

Socialförvaltningen i Trelleborg vill gärna vara med i Kompetensstegen som projektet heter. I verksamheten finns runt 750 medarbetare som arbetar inom vård och omsorg om äldre. Det är undersköterskor, kökspersonal, sjuksköterskor, arbetsterapeuter, sjukgymnaster, biståndsbedömare och enhetschefer. Alla utgör målgruppen i den ansökan om statligt stöd från Kompetensstegen som kommer att lämnas in i slutet av sommaren. Främst är det två huvudinriktningar som förvaltningen kommer att jobba med, personalutveckling och ledarutveckling. En projektgrupp med representanter från olika yrkeskategorier, utsedda av arbetsgivare och fack, arbetar just nu med ansökan.

Avsikten är att skapa TrelleborgsAkademien där alla insatser inom kompetensutveckling ska samlas. Handledarna ska så långt det är möjligt vara egen personal. Inledningsvis kommer tre utbildningsområden att vara prioriterade – etik och moral, bemötande och demensvård.

– Med TrelleborgsAkademien vill vi ge förutsättningar att med egna resurser utveckla personal och verksamhet mot ökad kvalitet inom vård och omsorg, säger socialchefen Karin Cederholm. Det blir möjligt för medarbetarna att växa och utvecklas, något som kommer att avspeglas inte bara i ökad kvalitet för kunderna, utan också bidra till att arbetsglädjen och tillfredsställelsen i jobbet ökar.

Hundraåriga Gummit formar för framtiden

Smycken. Fontän. Kläder. Möbler. Vävnader. Blomkrukor. Vitt skilda ting men med en gemensam nämnare – gummi!

Det är en helt unik utställning som kommer att visas på Trelleborgs Museum hela sommaren. Namnet är Gummiform och bakgrunden är förstås att det hunnit gå ett helt sekel sedan Trelleborgs Gummifabriks AB, "Gummit", grundades. Jubileumsutställningen andas dock mer framtidstro än nostalgi, här har gummit lyfts bort från fabriksgolvet och förvandlats till bohag, kläder och utsmyckning.

Gummifabriken har mer än något annat företag präglat Trelleborg. För inte så länge sedan var så gott som varje Trelleborgsfamilj direkt eller indirekt beroende av "Gummit" för sin försörjning. Idag är bilden en annan,

men staden Trelleborg kommer också i framtiden att vara intimt förknippad med bolaget med samma namn.

– Istället för den traditionella jubileumsutställningen valde vi att ta fasta på att det är designår i år, säger Ingela Jacobsson som basar över museet i Trelleborg. Trelleborg AB var direkt med på noterna.

21 konstnärer med olika inriktning nappade på erbjudandet av vara med på utställningen. I olika omgångar har de besökt Gummifabriken, gått runt ute i fabriken, luktat och känt på gummimaterialet.

Från stort till smått

Hemma på sin kammare har sedan var och en skapat sin konst. Av gummit har de mest skiftande konstverk och bruksföremål vuxit fram.

Foto: Anne Bauch

Under hela sommaren står gummi i fokus på Trelleborgs Museum. 21 konstnärer har skapat i det svarta materialet.

Sommar på Trelleborg

Varför inte idka vikingaliv i sommar?

På Trelleborg pågår säsongen från 12 juni till 11 september. Kupongen här invid berättigar till en gratis guidad tur för en familj, normalpriset är tio kronor per vuxen, barn gratis.

De guidade turerna går varje dag klockan 14, med undantag

av midsommarafton. En lång rad evenemang är planerade för sommaren, bland annat lek dagar, rockfestival och hantverk. Det nya långhuset kommer att tas i bruk, liksom amfiteatern.

För datum och klockslag, se dagspressen och www.trelleborg.se/trelleborg.

Konstnärer från Göteborg, Stockholm, Köpenhamn och från närområdet är representerade. Bredden på verken är enorm, från Källeredsbönan Eric Langert som gör en fontän av traktordäck (!) till Böstebönan Kurt Sahlins underfundiga små insekter i gummi, kompletta med uppsättningsnål och allt.

Eric Langerts skapelse tronar framför Skyttsgården, han har kombinerat jättelika traktordäck från fabriken i Trelleborg med gamla däck från en återvinningsstation i Lerum. De stora vattenfyllda däcken flankeras av mindre, formade till krälände krokodiler. Sedan januari har Eric Langert arbetat med sin skapelse. Med hjälp av el-kniv och vattenskarvning har han format gummit. Inuti däcken finns betong och rostfritt stål till vattenledning och ställning. Kroko-

dilerna, som sytts samman med rostfri ståltråd, har fått ögon för att se mera levande ut.

Levande ter sig också Kurt Sahlins insekter, även om de ska ge intryck av att vara döda och riggade för utställningsändamål. Vanligen arbetar Kurt med keramik men här har hans insektsintresse tagit överhanden. Resultatet är konstverk i miniatyr.

Andra verk på utställningen är möbler, pollare, en behå (!), krukor, signetring, glas, vävnader, keramik och andra bruksföremål – alla med inslag av gummi. Utanför museet signaleras Gummiform bland annat genom en röd pusselbit i gatubeläggningen – gjord i gummi förstås. En av konstnärerna har tanken att använda sig av gummi som kantsten i gatan för att göra synskadade uppmärksammade på förändringar.

Utställningen Gummiform startade den 12 juni och pågår till 25 september.

Ingrid Wall

Fotnot: På andra våningen visas en utställning med reklammaterial från Gummifabriken.

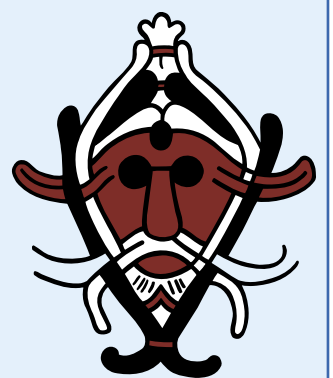

Majlis Agbeck, Konstnär, Malmö
 Matthias van Arkel, Konstnär, Stockholm
 Peter Arnesson, Målare/Grafiker, Helsingborg
 Boris Berlin o Poul Christiansen, Industridesigners, Köpenhamn
 Ingrid Enarsson, Skulptör, Skräddaröd
 Jenny Frank, Textildesigner, Malmö
 Magnus G:son Liedholm, Ädelsmed Skanör
 Alexius Huber, Konstnär, Höllviken
 Eric Langert, Konstnär, Göteborg
 Ida Liedholm Perulf, Smyckedesigner, Skanör
 Petra Lundin, Art Director/Grafisk formgivare, Malmö
 Birgitta Nelson Clauss, Textilkonstnär, Malmö
 Michael Nilsson, Varumärkesstrateg/copywriter, malmö
 Kerstin G Olson, Konstnär och formgivare, Malmö/Löderup
 Christian Persia, Industridesigner, Stockholm
 Richard Rackham, Glaskonstnär, Båstad
 Kurt Sahlin, Keramiker, Trelleborg
 Christian von Sydow, Konstnär, Smygehamn
 Bertil Herlow Svensson, Skulptör, Börringe
 Jane Wikström, Modedesigner, Beddingstrand

Fri entré på Trelleborg

Denna kupong berättigar till fri entré på Trelleborg för 1 familj under sommarsäsongen 2005.

Guidad tur ingår (varje dag kl 14.00).

Kalendern

I kalendern hittar du ett urval av olika evenemang. Kalendern är inte fullständig och vi reserverar oss för eventuella ändringar.

Fler evenemang finns på www.trelleborg.se/evenemang.

Tips om evenemang mailas till turist@trelleborg.se.

Utställningar

28.5-19.6 "Herbert Hansson gruppen" utställning, Garvaregården.

22.5-4.9 Jurybedömd utställning för konst, konsthantverk och design, Köpmansmagasinet, Smygehuk.

22.5-16.6 Söderslättskonstnärer, Köpmansmagasinet, Smygehuk.

4.6-19.6 9-16 Elevutställning, Hamngatan 22.

4.6-21.8 13-17 Bertil Sjöberg – Tillstånd, Axel Ebbes Konsthall.

12.6-25.9 13-17 Gummiform, Trelleborgs museum.

9.8 Jurybedömd utställning för konst, konsthantverk och design, Köpmansmagasinet, Smygehuk.

Idrott

Gratis SommarJympa i Östervångsparken alla tisdagar och torsdagar t o m 25.8 kl 19-20.

Fotboll på Vångavallen
19.6 kl 17 TFF - GAIS
26.6 kl 17 TFF - Falkenberg FF
10.7 kl 17 TFF - AIK
7.8 kl 17 TFF – Degerfors
21.8 kl 17 TFF - Väsby United
28.8 kl 17 TFF - Ljungskile SK
11.9 kl 17 TFF - Bodens BK

6.8 Pingvin Rugby Festival

Tipspromenad

Dalabadet
15.6, 22.6, 29.6, 27.7, 3.8, 10.8, 17.8, 24.8, 31.8, 7.9, 14.9
Kl 18:00-19:30
Köpmansmagasinet, Smygehuk
30.6 18:00-20:00

Natur & Miljö

19.6 9-13 De vilda blommornas dag, Norra Grönby.

7.8 9-13 Beddinge strandhed - fjärilar och blommor.

13.8 9-12 Slätter på Modeshögsängen.

Bilar

Veteranbilsträff, Köpmansmagasinet, Smygehuk.
7.6, 4.8, 25.8 kl 18-20

Midsommarfirande

Den 24.6
13:30-15:30 i Östervångsparken
14:00 på Dalabadet
14:00 på Köpmansmagasinet, Smygehuk

Musik & Dans

20.6 19 Sommarkonsert med Trelleborgs Musikkår i Trelleborgs Stadspark

28.6 Konsertkväll med Steve Grahn i Smedjan i Lilla Beddinge.

24.6 13 Folkdansuppvisning på Köpmansmagasinet, Smygehuk.

1.7-2.7 Sveriges Sydligaste Spelmansstämma, Köpmansmagasinet, Smygehamn

20.6, 4.7, 1.8, 15.8, 29.8 19 Sommarkonsert med Trelleborgs Musikkår i Trelleborgs stadspark.

5.7 19:30 Erik Sandberg sjunger visor på Smedjan i Lilla Beddinge.

8.7 19:30 Allsång med Söderslättspågarne på Köpmansmagasinet, Smygehuk.

11.7 kl 19 Mundofolket, Köpmansmagasinet, Smygehuk.

12.7 19:30 Mooche trio på Smedjan i Lilla Beddinge.

15.7 19 Trellebälgarna och Bösarps Danslag på Köpmansmagasinet, Smygehuk.

19.7 19:30 Susanna och Playboysen på Smedjan i Lilla Beddinge.

22.7 19:30 Trubadur Leif Carlsson på Köpmansmagasinet, Smygehuk.

24.7 19:30 Susanna & Playboysen, Köpmansmagasinet, Smygehuk.

26.7 Allsång på Thurevallen, Beddingestrand.

28.7-31.7 Pianofestival i S:t Nicolai kyrka.

29.7-30.7 Sveriges Sydligaste Jazzfestival, Köpmansmagasinet, Smygehamn.

2.8 19:30 Evert Taube-kväll på Smedjan i L Beddinge.

3.8 19 Allsångskonsert och talangtävling i Stadsparken.

5.8 19:30 Skånska Operan, Köpmansmagasinet, Smygehuk.

9.8 19:30 Romantisk viskväll med Lena Pe Pålsson, Smedjan i Lilla Beddinge.

10.8 19 Allsångskonsert och talangtävling i Stadsparken.

12.8 19:30 Allsång med Söderslättspågarne, Köpmansmagasinet, Smygehuk.

13.8 20 Harlem Blues & Jazz Band Folkets Park, Förlöp:Biblioteket.

14.8 19 "Tangotanten intar Köpmansmagasinet", Köpmansmagasinet, Smygehuk.

17.8 19 Allsångskonsert och talangtävling i Stadsparken med Söderslätts Musikkår.

27.8 16:30 Final i TA's talangtävling i Stadsparken.

29.8 19 Sommarkonsert med Trelleborgs Musikkår i Stadsparken.

Hembygd & Möllor

Möllornas dag 3.7
11-17 Kyrkoköpinge, Norra Grönby, Skegrie och Södra Åby
13-17 Skegrie Mölla

Skegrie Mölla
17.6, 10.7, 24.7, 31.7 kl 13-16

6.8 13 Hembygdsdag i Bösarps
4.9 13-17 Mølledagen i Skegrie, Møllegården.

Teater

18.6 Grävskopan med Bror Tommy Borgström, Thurevallen, Beddingestrand.

Piggsvinsteaters Sommarshow, Köpmansmagasinet, Smygehuk.
6.7-10.8 onsdagar kl 19:30.

Sommarlustspel i Folkets Park med Trelleborgsrevyn.
22.7 – 7.8 mån-fre kl 19, lör, sön kl 16

11.8 19 Teater "Lille prinsen", Köpmansmagasinet, Smygehuk.

Foto: Susanne Nilsson

Mat

Grillkväll med Skånsk Mat Köpmansmagasinet, Smygehuk
8.6, 15.7, 22.7, 5.8 kl 18

9-10.7 och 16-17.7 kl 11-16 Skånsk Mat, Köpmansmagasinet, Smygehamn. Försäljning och visning av äggkaka med tillbehör, spettekaksbakning, bröd, korv, marmelader, strutsprodukter, kakor, honung, grönsaker, grillat kött, korv m.m. Allt från lokala producenter.

12.7 kl 19 "Pivepanntofflor och halstrad sill", Köpmansmagasinet, Smygehuk.

Övrigt

15.6 kl 18 Kolonilottsbesök, plats: Sjövikskoloniområdet.

Sommarcafé i Trelleborgs Församlingshem
16.6, 23.6, 30.6, 7.6 kl 19:00 i S:t Nicolai kyrka
14.7, 21.7 kl 19:00

18.6-19.6 Gillesdagarna, Köpmansmagasinet, Smygehuk.

29.6 kl 19 Ruskiga sagor och sägner, Köpmansmagasinet, Smygehuk.

3.7 kl 18 Sveriges Sydligaste Auktion, Köpmansmagasinet, Smygehuk.

31.7 13-16 Fiskets dag i Garnhuset och strandängarna i Beddingestrand.

Barnens Loppis På Olof Palmes plats, kl 10-12
13.8, 20.8, 3.9, 10.9

3.9 kl 10 Loppis i Bösarps.

4.9 kl 14:30 Modevisning på Köpmansmagasinet, Smygehuk.

25.6 kl 15 Friluftsgudstjänst med Frälsningsarmén på Köpmansmagasinet, Smygehuk.

Marknader & Fester

1.7-3.7 Vångafesten
5-7.8 Gislövs marknad
13.8 Anderslövs Marknad
26-27.8 Mikaeli-festen
Se även Musik.

Öppettider

Axel Ebbes Konsthall
Tis-Sön 13-16 till 21.8
Lör-Sön 13-16 efter 21.8

Badhuset
V. 22-28
Mån stängt
Tis 06.30-08.00, 13.00-19.00
Ons - Fre 13.00-19.00
Fre Turk & Relax 12.00-18.00
Lör- Sön Stängt

Sommarstängt v. 29-32

V. 33-35
Mån Stängt
Tis 06.30-08.00, 12.00-20.00
Ons 06.30-08.00, 10.00-20.00, damsim 20.00-20.45
Tor 06.30-08.00, 12.00-20.00
Fre 12.00-20.00
Lör & Sön Stängt

Biblioteket
Stortorget
Mån-Tor 10.00-19.00
Fre 10.00-18.00
Lör 10.00-13.00
Anderlöv
Mån, Tor 10-14, 15.00-18.30
Tis, Ons 13.00-17.00
Smygehamn
Öppet dagligen
Bemannat tors 14.30-15.30
Bokbussen
Ring 0410-531 80, 0708-817 188

Familjecenter Backafall
Syster Jennys väg 6
Mån-Tor 09.30-16.30
Fre 09.30 – 14.30

Anhörigcenter
Västergatan 33
Mån-Tor 08.00-15.00
Fre 08.00-12.00

Medborgarkontoren
Sockenvägen 2B:
Mån - Fre 09.30 - 13.30
Stängt vecka 28-32
På biblioteket:
Mån - Tor 10.00-18.00
Fre 10.00-16.00

Trelleborgs museum
Tis-Sön 13-17

Ungdomsgårdar
Anderslöv
Tis- Tor 16.00 – 21.45
Fre 16.00 – 21.45
Backafall
Mån-Fre 14-17.15, 18-21.45
Gasverket
Mån-Tor 15-22
Fre-Lör 15-23
Smygehamn
Tis, tor 18.00 - 21.30
Fre 18.00 - 22.00

Sommar, sol och salta bad...

... det är vad vi önskar att sommaren 2005 ska föra med sig. Med fasa minns vi fortfarande midsommarafton 2004 då det var så kallt att nypotatisen och sillen fick avnjutas inomhus.

I avvaktan på att sommaren ska komma igång på allvar - passa på att njut av

de här bilderna. De är tagna på Dalabadet, troligen sommaren 1963 eller 1964. Då som nu var Dalabadet ett eldorado för sol- och badare i olika åldrar, och så gavs det ju möjlighet att visa upp nyaste baddräkten!

Bilderna kommer från Trelleborgs museums innehållsrika fotografisamling.

Foto: Trelleborgs Museum

TÄVLINGEN • TÄVLINGEN • TÄVLINGEN • TÄVLINGEN • TÄVLINGEN • TÄVLINGEN • TÄVLINGEN

Hitta rätt by!

Foto: Susanne Nilsson

Kastar man om bokstäverna i Böst så kan det t ex bli "Be tös".

Vilka bynamn gömmer sig bakom dessa märkliga ord? Kasta om bokstäverna så hittar du olika byar i Trelleborg. Tio priser finns att vinna – de fem först öppnade rätta svaren vinner en praktisk termosmugg, resterande fem en kombinerad nyckelring och kundvagnspollett.

Lycka till! Fyll i rätt svar på talongen eller en avskrift av densamma, sänd den per post eller lämna den i brevlådan på Rådhuset, Algatan 13, 231 83 Trelleborg senast den **15 juli. Märk kuvertet "Tävling"**.

Våra läsare är mycket väl bevandrade bland stadens konstverk, det visade de många svaren på tävlingen i förra numret. Följande har vunnit var sin termomugg: Claes Nilsson, Vallby 923, Lina Erös, Lycko Pers väg, Göran Bråhammar, Hemmesdynge, Frans Wärleus, Klörupsvägen och Arne Nilsson, Trumslagaregatan.

En nyckelring med kundvagnspollett kommer med posten till: Bengt Dahl, Götagatan, Gun Treble-Read, V Vallgatan, Kjell Olsson, Styvmors väg, Charlotte Andersson, Stationsvägen i Skegrie, Leif Lundgren, Vallby 859, Jessica Ståhl, Bryggaregatan, Isabella Schreiter, Långvagnsvägen, Gerty Persson, Blåregnsvägen, Birgit Westesson, Hedvägen och Maria Jacobsson Möllaregatan.

Rätt svar i förra tävlingen var: Sökare, Sökaren, Solur, Atleten, Emma, Längtan, Akka, Irrblosset, Vingslag, Grundform, Famntagat, Freja, Böst, Leksaken, Sjöormen och Mikaelibrunnen.

Namn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____ Ort: _____

Nr	Namn	By
1	Bar dop	
2	Stor pullt	
3	Rön pan	
4	Lamp rag	
5	Sy dem gemenh	
6	Säd gör vl	
7	Ringa rens	
8	Lav byl	
9	Bas pör	
10	Gul efi	
11	Prost glak	
12	Åra bor ny	